

Ondersteuning Ouderen

Inhoudelijke verantwoording

Periode 2023-2025

DE HAAGSE
HOGESCHOOL

**Hogeschool
Leiden**

Werkplaats Sociaal Domein
Den Haag en Leiden

Colofon

Copyright 2026 Werkplaats Sociaal Domein Den Haag & Leiden

Auteurs: Suzan van der Pas (Hogeschool Leiden), Marieke Heesbeen (Hogeschool Leiden)

Eindredactie: Suzan van der Pas (Hogeschool Leiden)

Vormgeving en Lay-out: Marieke Heesbeen (Hogeschool Leiden)

Subsidienummer VWS: 90001107

Alles uit deze uitgave mag, mits met bronvermelding, worden vermenigvuldigd en openbaar gemaakt. Deze uitgave is onderdeel van de Werkplaats Sociaal Domein Den Haag & Leiden, een samenwerkingsverband tussen regionale gemeenten en instellingen en Hogeschool Leiden en De Haagse Hogeschool, in samenwerking met het Ministerie van VWS

Inhoud

Inleiding

1. Programma 2023-2025

- 1.1. regionale kennisagenda
- 1.2. werkwijze
- 1.3. thematische leerateliers
- 1.4. samenwerking en kennisdeling

2. Activiteiten 2023-2025

- 2.1. Leeratelier Seniorvriendelijke stad
- 2.2. Leeratelier Innovaties op het gebied van langer thuis wonen
- 2.3. Leeratelier Participatie bij het langer thuis wonen

Bijlage: Resultaten van de werkplaats

Resultaten Leeratelier Seniorvriendelijke stad

Resultaten Leeratelier Innovaties op het gebied van langer thuis wonen

Resultaten Leeratelier Participatie bij het langer thuis wonen

Inleiding

Met deze rapportage verantwoorden wij de activiteiten en resultaten van de Werkplaats Sociaal Domein Den Haag & Leiden binnen de aanvullende opdracht *Ondersteuning Ouderen* voor de periode 2023–2025. Deze opdracht vormt een verdieping op onze bestaande werkzaamheden en sluit aan bij de landelijke opdracht van het ministerie van VWS.

De Werkplaats Sociaal Domein Den Haag & Leiden is een van de zestien Werkplaatsen Sociaal Domein in Nederland, die samen de Associatie Werkplaatsen Sociaal Domein vormen. De werkplaatsen krijgen financiële steun van het ministerie van VWS. De Werkplaats Den Haag & Leiden is een regionaal kennisnetwerk in het sociaal domein in de regio Den Haag en Leiden waarin partners uit onderzoek, onderwijs, maatschappelijke organisaties en gemeenten samen werken, leren en ontwikkelen aan de hand van een gezamenlijk opgestelde, meerjarige, regionale kennisagenda met de bedoeling vraagstukken in het sociaal domein aan te pakken.

In de afgelopen periode is gebleken dat de opgaven rondom ouder worden en langer thuis wonen vragen om nieuwe vormen van samenwerking en kennisontwikkeling. Binnen de Werkplaats wordt hieraan gewerkt door het ontwikkelen van lerende praktijken, waarin partners en inwoners gezamenlijk vraagstukken verkennen, oplossingen ontwikkelen en kennis toepassen.

In deze rapportage laten wij zien wat wij binnen het netwerk van de Werkplaats in deze periode hebben gerealiseerd.

In het **eerste hoofdstuk** van deze rapportage beschrijven wij het programma van de Werkplaats voor de periode 2023–2025. Hier komt aan de orde: de regionale kennisagenda, de werkwijze van de Werkplaats en de leerateliers die uitvoering geven aan de kennisagenda.

In **hoofdstuk 2** komen de activiteiten en resultaten aan de orde die wij binnen de leerateliers uitvoeren.

In het **laatste hoofdstuk** verklaren we enkele verschillen tussen de begroting en de realisatie.

1. Programma 2023–2025

1.1 Regionale kennisagenda

Wij werken in de periode 2023–2025 vanuit een aanvullende regionale kennisagenda gericht op het versterken van de ondersteuning van zelfstandig wonende senioren. Deze agenda is ontwikkeld in samenwerking met gemeenten, onderwijs- en kennisinstellingen, zorg- en welzijnsorganisaties en inwoners en sluit aan bij internationale en nationale beleidsontwikkelingen rondom langer thuis wonen.

Internationaal vormen initiatieven zoals de ‘Decade of Healthy Ageing’ en het programma Age-Friendly Cities een belangrijk kader, met aandacht voor een inclusieve leefomgeving en integrale ondersteuning. Nationaal sluiten wij aan bij programma’s zoals Langer Thuis en WOZO, waarin de nadruk ligt op samenwerking, passende woonvormen en het versterken van de sociale basis.

Binnen de kennisagenda staat het perspectief van senioren centraal. Een belangrijk aandachtspunt is dat niet alle senioren gebruik maken van beschikbare ondersteuning, bijvoorbeeld door ervaren drempels of vraagverlegenheid. Het beter begrijpen van deze drempels is essentieel om de toegankelijkheid en effectiviteit van ondersteuning te verbeteren.

Wij werken vanuit het perspectief van senioren en hun netwerk. Dit betekent dat wij senioren actief betrekken bij het formuleren van vragen en het ontwikkelen van oplossingen. Binnen de leerateliers maken wij gebruik van participatieve werkwijzen, zoals participatief video-onderzoek en klantreizen, om ervaringen en behoeften zichtbaar te maken.

Daarnaast is er aandacht voor verschillen binnen de groep senioren, zoals variaties in zelfredzaamheid, laaggeletterdheid en digitale vaardigheden. Deze factoren beïnvloeden de mate waarin senioren kunnen participeren en gebruik kunnen maken van ondersteuning. Binnen de kennisagenda wordt daarom onderzocht in hoeverre interventies, waaronder digitale toepassingen, aansluiten bij de behoeften van diverse groepen senioren.

De kennisagenda is dynamisch en wordt gedurende de looptijd doorontwikkeld in samenwerking met partners, met als doel bij te dragen aan een seniorvriendelijke regio waarin senioren zo lang mogelijk zelfstandig en betekenisvol kunnen blijven deelnemen aan de samenleving.

1.2 Werkwijze

De Werkplaats functioneert als een lerende onderzoekspraktijk waarin partners uit verschillende domeinen gelijkwaardig samenwerken. De werkwijze is gebaseerd op het principe van samen werken, leren en ontwikkelen, waarbij kennis ontstaat in de wisselwerking tussen praktijk, onderzoek, beleid en onderwijs.

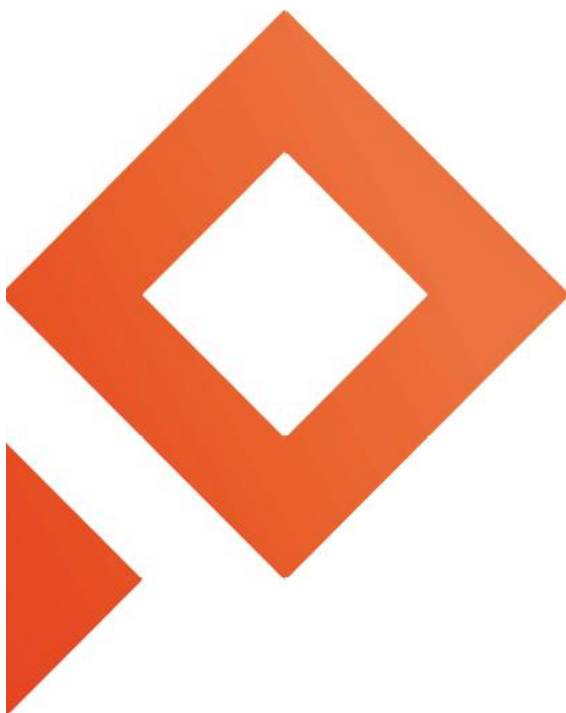
De activiteiten van de Werkplaats worden vormgegeven langs de vier kerntaken:

- onderzoek;
- ontwikkeling;
- onderwijs;
- ondersteuning.

Binnen deze kerntaken wordt gewerkt aan het ontwikkelen én toepassen van kennis. De Werkplaats faciliteert een cyclisch leerproces waarin vraagstukken uit de praktijk worden gearticuleerd, onderzocht en vertaald naar concrete handelingsperspectieven.

De uitvoering vindt plaats in leerateliers waarin verschillende perspectieven samenkomen: ervaringsdeskundigheid (senioren en mantelzorgers), praktijk (professionals), beleid, onderwijs en onderzoek. Binnen deze leerateliers wordt gewerkt met diverse werkvormen, zoals kenniscafés, inspiratiebijeenkomsten en werkveldbijeenkomsten, gericht op kennisdeling, reflectie en innovatie.

Partners kunnen op verschillende manieren participeren, variërend van actieve betrokkenheid in de 'arena' tot meer reflectieve deelname via de 'tribune'. Deze flexibele werkwijze maakt het mogelijk om aan te sluiten bij de diversiteit aan rollen en behoeften binnen het netwerk.

1.3 Thematische leerateliers

In de periode 2023–2025 werkt de Werkplaats aan een aantal samenhangende thema's die voortkomen uit de regionale opgaven rondom ouder worden en langer thuis wonen. Op basis van de inventarisatie in het regionale netwerk zijn de volgende inhoudelijke lijnen onderscheiden:

- seniorvriendelijke stad;
- innovaties op het gebied van langer thuis wonen;
- participatie bij het langer thuis wonen.

Binnen deze thematische lijnen worden leerateliers ingericht waarin concrete vraagstukken worden uitgewerkt. De thema's zijn niet statisch, maar vormen een dynamische agenda die gedurende de looptijd kan worden aangepast, samengevoegd of uitgebreid.

De leerateliers fungeren als broedplaatsen voor innovatie. In co-creatie met partners worden interventies ontwikkeld, getest en geëvalueerd. Daarbij wordt nadrukkelijk gewerkt vanuit het perspectief van senioren zelf, bijvoorbeeld door inzet van participatief onderzoek en methodieken zoals klantreizen en participatieve video.

1.4 Samenwerking en kennisdeling

De Werkplaats opereert in een netwerk van samenwerkingspartners op lokaal, regionaal en landelijk niveau. Lokaal en regionaal wordt samengewerkt met gemeenten, maatschappelijke organisaties en kennisinstellingen, gericht op het ontwikkelen en delen van praktijkgerichte kennis.

Op landelijk niveau participeert de Werkplaats in netwerken van Werkplaatsen Sociaal Domein en kennisinstututen, waarin kennis en ervaringen worden uitgewisseld en gezamenlijk nieuwe inzichten worden ontwikkeld. Deze wisselwerking draagt bij aan de kwaliteit en impact van de activiteiten binnen de regio.

Kennisdisseminatie is een integraal onderdeel van het programma. De opbrengsten uit de leerateliers worden gedeeld via bijeenkomsten, publicaties, online platforms en door integratie in het onderwijs. Hiermee wordt beoogd de doorwerking van kennis naar praktijk, beleid en opleiding te versterken en bij te dragen aan duurzame professionalisering in het sociaal domein.

Over de activiteiten en resultaten wordt gecommuniceerd via de landelijke site van de werkplaatsen:

www.werkplaatsensociaaldomein.nl

En via een eigen website:

<https://www.werkplaatssociaaldomeinzhn.nl>

2. Activiteiten

2023–2025

In dit hoofdstuk staan per leeratelier uit de kennisagenda 2023-2025:

- De activiteiten die zijn ondernomen, met enkele voorbeelden van de resultaten. Het volledige overzicht van resultaten is opgenomen in de bijlage van dit document.
- De extra financiering die voor het leeratelier is verworven. De extra financiering die is verworven wordt vermeld, omdat deze een extra impuls geven aan de ambities van het regionale netwerk voor de kennisagenda van de werkplaats. Activiteiten en resultaten die voortvloeien uit dergelijke aanvullende financiering zijn in deze rapportage niet opgenomen, omdat er geen budget van de Werkplaats aan is besteed en ze afzonderlijk worden verantwoord naar de betreffende financier.

2.1 Leeratelier Seniorvriendelijk stad

Het leeratelier Seniorvriendelijk stad richt zich op het versterken van leeftijdsvriendelijke wijken, waarin senioren actief kunnen participeren en langer zelfstandig kunnen wonen. Centraal staat het ophalen en versterken van de stem van ouderen via onderzoek, samenwerking en kennisuitwisseling binnen kennisplatforms, zoals in Leiden en Den Haag.

Leeftijdsvriendelijke leefomgeving

Binnen het leeratelier staat de leefomgeving centraal: wonen, zorg, welzijn en (digitale) ondersteuning. Door wijkgerichte verkenningen en participatief onderzoek worden behoeften van senioren zichtbaar gemaakt, bijvoorbeeld in Tuinstad/Staalwijk, Leiden en Leidschenveen-Ypenburg, Den Haag.

Participatie en betekenisgeving

Het leeratelier benadrukt het belang van actieve betrokkenheid van senioren bij wijkverbetering. Door middel van focusgroepen en participatief onderzoek wordt inzicht verkregen in wat ouderen belangrijk vinden in hun leefomgeving.

Kennisdeling en impact

Kennisplatforms bundelen ervaringen en onderzoeksresultaten en vertalen deze naar concrete aanbevelingen voor beleid en praktijk. Dit draagt bij aan gezond en actief ouder worden en het versterken van inclusieve, toekomstbestendige wijken.

Leeftijdsvriendelijke omgeving Leiden

In de periode 2023–2024 hebben wij gewerkt aan het versterken van een leeftijdsvriendelijke omgeving in de wijk Tuinstad/Staalwijk in Leiden. Dit project bouwde voort op het actieplan *Leiden op Leeftijd* van gemeente Leiden en het bijbehorende kennisplatform, waarin de stem van senioren centraal staat.

Wij hebben een actieonderzoek uitgevoerd naar de participatie van senioren bij wijkgerichte verbeteringen. Met behulp van een focusgroep en participatief video-onderzoek brachten bewoners hun ervaringen en behoeften rondom langer thuis wonen in beeld.

De uitkomsten zijn besproken in bijeenkomsten met stakeholders uit welzijn, gemeente en woningcorporaties. Op basis hiervan zijn verbeterpunten geformuleerd, onder andere rond mobiliteit, wonen en informatievoorziening. Stakeholders zijn hiermee binnen hun eigen organisatie aan de slag gegaan.

De extra financiering die is verworven voor projecten n.a.v. gearticuleerde vragen uit het leeratelier

Leeftijdsvriendelijke omgeving Leiden

Met extra verworven financiering konden wij in 2025 starten met een kwantitatief en kwalitatief onderzoek naar de ervaren seniorvriendelijkheid van de stad. Wij hebben een vragenlijst uitgezet onder 65-plussers om inzicht te krijgen in hoe zij de stad ervaren op verschillende domeinen. Het onderzoek richtte zich op thema's zoals wonen, mobiliteit, sociale samenhang en toegang tot informatie en ondersteuning. De resultaten worden gebruikt om inzicht te geven in de sterke punten en verbeterkansen van Leiden als leeftijdsvriendelijke stad.

Er is een Handreiking ontwikkeld voor onderzoekers die eenzelfde methodiek willen gebruiken.

Handreiking: [participatief video onderzoek met senioren](#)

Betrokken organisaties in de regio:

Gemeente Leiden, Ouderenberaad Zuid-Holland Noord

Financiering: Gemeente Leiden

Seniorvriendelijke stad Den Haag

Het leeratelier Seniorvriendelijk stad richt zich op het versterken van leeftijdsvriendelijke wijken, waarin senioren actief kunnen participeren en langer zelfstandig kunnen wonen. Centraal staat het ophalen en versterken van de stem van ouderen via onderzoek, samenwerking en kennisuitwisseling binnen kennisplatforms, zoals in Leiden en Den Haag. Het leeratelier komt voort uit het lidmaatschap van gemeente Den Haag van het Global Network for Age-Friendly Cities and Communities van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) sinds 2015. Het leeratelier zorgt ervoor dat kennis inzake de seniorvriendelijkheid van de stad wordt gedeeld met kennispartners, en dat er in de stadsdelen innovatie plaatsvindt op dit domein, zoals in het Vinex-stadsdeel Leidschenveen-Ypenburg, dat exemplarisch is voor vergrijzingsvraagstukken in soortgelijke stadsuitbreidingen door heel Nederland heen.

Binnen het leeratelier staat de leefomgeving centraal: wonen, zorg, welzijn en (digitale) ondersteuning, met daarin aandacht voor de 8 thematieken die door de WHO zijn gedefinieerd plus een financieel domein. Door wijkgerichte verkenningen en participatieve methodieken worden behoeften van senioren zichtbaar gemaakt, bijvoorbeeld in Tuinstad/Staalwijk, Leiden en Leidschenveen-Ypenburg, en gemeentebreed in Den Haag. Het leeratelier benadrukt het belang van actieve betrokkenheid van senioren bij wijkverbetering. Door middel van focusgroepen en inspraakgroepen wordt inzicht verkregen in wat ouderen belangrijk vinden in hun leefomgeving, en hoe welzijnsorganisaties en gemeente daar op kunnen inspelen. Het Kennisplatforms bundelen ervaringen en onderzoeksresultaten en vertalen deze naar concrete aanbevelingen voor beleid en praktijk. Dit draagt bij aan gezond en actief ouder worden en het versterken van inclusieve, toekomstbestendige wijken.

Het leeratelier bestond met name uit twee takken: een voor kennisdeling en een voor kennisvergaring en implementatie. Het kennisplatform Seniorvriendelijk Den Haag, geleid door lector Joost van Hoof en het deelproject Seniorvriendelijke Leidschenveen-Ypenburg, een Vinex wijk die waar nu veel senioren wonen waarvan de kinderen het huis uit zijn gegaan en de wijk is ingericht op gezinnen, heeft nu een andere behoefte aan voorzieningen.

Het Kennisplatform kwam 4 keer per jaar bijeen om elkaar op de hoogte te houden van ontwikkelingen, onderzoek en activiteiten, en om actief kennis uit te wisselen rondom thematiek van seniorvriendelijkheid. Hierdoor kon er worden samengewerkt en beleid gemaakt worden rondom thema's die spelen bij senioren. In 2025 is er in het kader van de Werkplaats Sociaal Domein ook een aanzet gegeven voor een Nederlands netwerk van seniorvriendelijke gemeenten, met o.a. Gouda, Leiden, Tilburg, Amsterdam, Eindhoven, Helmond en 's-Hertogenbosch. Vanuit het Platform wordt ook de tweejaarlijkse Ouderenpanel waarbij ouderen worden gevraagd naar hun ervaren seniorvriendelijkheid. De input voor deze surveys kwam mede voort uit de sessies met het Kennisplatform en door een actieve inbreng vanuit de Stedelijke Ouderen Commissie (SOC).

Het project Seniorvriendelijk Leidschenveen-Ypenburg is een *kwalitatieve verkenning van de ervaringen van thuiswonende ouderen* in de wijk. Er werd met ouderen en welzijnswerk gewerkt aan een verkenning van hoe thuiswonende ouderen in het stadsdeel Leidschenveen-Ypenburg van de gemeente Den Haag de seniorvriendelijkheid ten aanzien van de negen domeinen van seniorvriendelijkheid ervoeren. Hoe kunnen de bewoners van de wijk, de gemeente en de zorg- en welzijnsorganisaties gezamenlijk werken aan een betere woon- en leef ervaring in de wijk? Deze Vinex-wijk wordt veelal bewoond door jonge senioren die ooit met een jong gezin in deze buurt zijn komen wonen, en die nu de kinderen de deur uit zijn, allemaal dezelfde sociale problematiek ervaren. Woningen zijn groot, wijken zijn uitgebreid, gericht op automobilititeit, en er zijn weinig faciliteiten buiten het centrale winkelhart omdat de wijk planmatig is aangelegd.

Website: [Kennisplatform Den Haag Seniorvriendelijke stad](#)

[Kennisplatform Seniorvriendelijk Den Haag](#)

Rapport: [Op naar een Seniorvriendelijk Leidscheveen-Ypenburg](#)

De extra financiering die is verworven voor projecten n.a.v. gearticuleerde vragen uit het leeratelier

Gemeente Den Haag ondersteunt het Kennisplatform financieel voor catering en organisatie. Er is bij Regieorgaan SIA aanvullende DUT-funding verkregen voor het voor het subsidieproject 'Pathways to Age-friendly Neighbourhoods' dat onderzoek doet in het stadsdeel Leidschenveen-Ypenburg rondom mobiliteit en transport (de 15-minutenstad) in relatie tot seniorvriendelijkheid. Deze knelpunten die worden onderzocht kwamen naar voren uit het leeratelier.

Betrokken organisaties in de regio:

Seniorvriendelijk Den Haag:

- Afedemy
- Gemeente Den Haag
- GGD Haaglanden
- GetOud
- Haags Ontmoeten / Wijkz
- Hogeschool Leiden
- Hugo van den Beld Advies
- Hulsebosch advies
- ISS
- Steadion
- De Haagse Hogeschool
- Dimensus Breda
- REOS
- Sociale Verhuurders Haaglanden
- Stedelijke Ouderen Commissie Zorgscala
- Universiteit Leiden
- Voorwelzijn Wijkz
- Zinnovia

Seniorvriendelijk Leidschenveen-Ypenburg:

- Gemeente Den Haag Dienst Publiekszaken, sector stadsdelen en Wijken, Dienst OCW
- Wijkz (welzijnswerk, ouderenwerk)
- Haags Ontmoeten
- Fontys Hogeschool, Eindhoven

2.2 Leeratelier Innovaties op het gebied van langer thuis wonen

Het leeratelier innovaties op het gebied van langer thuis wonen richt zich op het ontwikkelen en toepassen van vernieuwende oplossingen die ouderen ondersteunen om zelfstandig en prettig thuis te blijven wonen. Hierbij staat samenwerking tussen ouderen, mantelzorgers, professionals en organisaties centraal.

Co-creatie en eigenaarschap

Binnen het leeratelier staat co-creatie centraal: oplossingen worden samen met ouderen en mantelzorgers ontwikkeld. Dit versterkt mede-eigenaarschap en zorgt dat innovaties beter aansluiten bij behoeften in de praktijk.

Technologie en ondersteuning

Innovaties richten zich onder andere op digitale platforms, domotica en hulpmiddelen en ondersteuning die participatie en zelfredzaamheid bevorderen, evenals ondersteuning bij complexe situaties zoals dementie.

Bewustwording en samenwerking

Daarnaast is er aandacht voor het doorbreken van vraagverlegenheid en het versterken van samenwerking tussen zorg- en welzijnsprofessionals, zodat passende hulp en ondersteuning beter toegankelijk wordt.

Thuis wonen met dementie Leiden

Binnen het thema thuis wonen met dementie hebben wij gewerkt aan het verbeteren van de ondersteuning voor mensen met dementie en hun omgeving. Wij hebben inzichten uit de klantreis dementie verder ontwikkeld en gedeeld met professionals in de regio, onder andere via leerateliers en bijeenkomsten. Daarnaast hebben wij gewerkt aan concrete vraagstukken, zoals de toegankelijkheid van informatie, het gebruik van digitale toepassingen en domotica en de ondersteuning van mensen met Niet-aangeboren hersenletsel. Dit heeft geleid tot meer inzicht in behoeften en tot gerichte verbeteracties in de praktijk.

Klantreis dementie

In de klantreis dementie voor ouderen met een migratieachtergrond hebben wij samengewerkt met partners uit zorg en welzijn aan het verbeteren van de ondersteuning voor deze doelgroep. We brachten ervaringen van mantelzorgers en professionals in kaart door middel van interviews en gezamenlijke bijeenkomsten. Zo kregen wij beter zicht op waar knelpunten lagen en wat er nodig was om de ondersteuning te verbeteren.

In de periode 2023–2025 hebben wij dit stapsgewijs opgebouwd. We zijn in 2023 gestart met het vormen van een begeleidingsgroep en het scherpstellen van de onderzoeksvraag. Daarna hebben we deelnemers geworven en interviews afgenomen. De uitkomsten hebben we samen met professionals besproken in workshops, waarin we ook gezamenlijk verbeteracties hebben geformuleerd.

We werkten hierbij samen met verschillende partners, waaronder zorg- en welzijnsorganisaties en Transmuralis. Ook andere partners uit het netwerk sloten aan om mee te denken over de uitkomsten en vervolgstappen.

De klantreis heeft ons meer inzicht gegeven in de behoeften van ouderen met dementie en een migratieachtergrond en hun mantelzorgers. Op basis daarvan hebben we verbeterpunten benoemd en eerste stappen gezet om de ondersteuning beter te laten aansluiten. De resultaten hebben we gedeeld via bijeenkomsten, presentaties en publicaties.

Artikel Gerón: [De 'klantreis dementie'](#)

Rapportage: [Klantreis dementie en een migratieachtergrond](#)

Domotica gebruik bij thuiswonende mensen met dementie

In de periode 2023–2025 hebben wij gewerkt aan het thema domotica bij thuiswonende mensen met dementie. In dit project hebben wij onderzocht in hoeverre domotica aansluit bij de behoeften van mensen met dementie en hun mantelzorgers en hoe deze in de praktijk wordt toegepast.

Wij zijn gestart met een leeratelier over dementievriendelijke technologie, waarin we samen met professionals kennis hebben gedeeld over ontwikkelingen op het gebied van domotica. Vervolgens hebben wij praktijkgericht onderzoek laten uitvoeren door studenten binnen zorgorganisaties. In deze onderzoeken zijn ervaringen van cliënten, mantelzorgers en professionals met het gebruik van domotica in de thuissituatie in kaart gebracht.

De uitkomsten van deze onderzoeken hebben wij gedeeld en besproken tijdens een kenniscafé met professionals uit zorg en welzijn. In deze bijeenkomst hebben wij gezamenlijk een overzicht opgesteld van de domotica die in de regio wordt ingezet en hebben wij gereflecteerd op kansen en knelpunten in de toepassing ervan.

Het project heeft geleid tot meer inzicht in de inzet en meerwaarde van domotica voor mensen met dementie. Daarnaast zijn concrete adviezen geformuleerd voor de verdere toepassing van domotica in de praktijk. De resultaten zijn vastgelegd in scripties, verslagen en een overzicht van vervolgacties, waarmee een basis is gelegd voor verdere ontwikkeling en toepassing in de regio.

Ervaringen van laaggeletterden met de website ‘Wegwijzer dementie’ van Transmuralis

In de periode 2024–2025 hebben wij gewerkt aan het verbeteren van de toegankelijkheid van de website ‘Wegwijzer dementie’ voor mensen die laaggeletterd zijn. In dit project hebben wij onderzocht in hoeverre de informatie op de website aansluit bij de behoeften en mogelijkheden van deze doelgroep.

Wij zijn gestart met verkennende gesprekken met Stichting ABC, waarin we hebben verkend hoe mensen met laaggeletterdheid betrokken kunnen worden bij het toetsen van de website. Vervolgens is een testpanel met taalambassadeurs ingezet, die de website hebben beoordeeld op gebruiksvriendelijkheid en begrijpelijkheid. Daarnaast hebben wij een studentonderzoek opgezet, waarin interviews zijn afgenomen met mensen die laaggeletterd zijn om beter inzicht te krijgen in hun informatiebehoeften.

De uitkomsten van de tests en het onderzoek zijn vastgelegd in een verslag en een scriptie. Deze bieden concrete aanknopingspunten voor het verbeteren van de website, zoals het vereenvoudigen van taalgebruik en het beter structureren van informatie.

Klantreis van mensen met Niet-Aangeboren Hersenletsel (NAH)

In 2025 hebben wij gewerkt aan de klantreis voor mensen met niet-aangeboren hersenletsel (NAH) in de chronische fase. In dit project hebben wij onderzocht welke behoeften mensen met NAH en hun naasten hebben aan zorg en ondersteuning, enkele jaren na het afronden van de revalidatie.

Wij zijn gestart met het opzetten van een begeleidingsgroep en het uitwerken van de onderzoeksvraag en aanpak. Vervolgens hebben wij interviews afgenomen met mensen met NAH en hun naasten. De bevindingen zijn geanalyseerd en besproken met de begeleidingsgroep en professionals uit zorg en welzijn.

In workshops hebben wij samen met professionals knelpunten en verbeteracties geformuleerd. Dit heeft geleid tot meer inzicht in de behoeften in de chronische fase en tot concrete aanknopingspunten voor betere afstemming van zorg en ondersteuning. De resultaten zijn vastgelegd in een rapportage en gedeeld met betrokken partners.

Rapport: [rapport Klantreis NAH](#)

Betrokken organisaties in de regio:

- Transmuralis
- Zorg- en welzijnsorganisaties betrokken bij netwerk Transmuralis

Aanpak vraagverlegenheid Leiden

In de periode 2023–2025 hebben wij gewerkt aan de aanpak van vraagverlegenheid onder ouderen in Oegstgeest. Aanleiding was het signaal van ouderenadviseurs dat hulpvragen vaak laat in beeld kwamen en dat zowel ouderen als hun netwerk terughoudend waren in het vragen en bieden van hulp.

Wij zijn gestart met een praktijkgericht onderzoek, waarin wij interviews hebben afgenomen met bewoners en professionals. De resultaten zijn vastgelegd in een onderzoeksrapport en vormden de basis voor verdere ontwikkeling. In een leeratelier met professionals uit zorg en welzijn hebben wij de bevindingen gedeeld en gezamenlijk verkend welke oplossingen kunnen bijdragen aan het eerder bespreekbaar maken van hulpvragen.

In co-creatie met professionals en bewoners hebben wij vervolgens een gesprekstool ontwikkeld. Deze tool is in meerdere testlabsessies met professionals en later met bewoners getest en doorontwikkeld. Op basis van de feedback is een definitieve versie gerealiseerd en verspreid onder professionals, die het gebruik in de praktijk hebben gevolgd en geëvalueerd.

Daarnaast hebben studenten bijgedragen aan het project, onder andere door het ontwikkelen van aanvullende hulpmiddelen zoals gesprekskaarten en een kletsstof om het gesprek over hulpvragen te ondersteunen.

Het project heeft geleid tot meer inzicht in vraagverlegenheid en tot concrete handvatten voor professionals om dit onderwerp eerder en beter bespreekbaar te maken.

Onderzoeksrapport: [Aanpak vraagverlegenheid onder senioren in Oegstgeest](#)

Betrokken organisaties in de regio:

Radius Welzijn Oegstgeest

Innovatie in wonen voor ouderen Den Haag

Dit project bestaat uit twee deelprojecten: Ouderen en mantelzorgers als ervaringsdeskundigen voor langer thuis wonen (met Woonz/Onderlinge 's Gravenhage) & Mede-eigenaarschap bij langer thuis wonen van ouderen en mantelzorgers (met Saffier).

Ouderen en mantelzorgers als ervaringsdeskundigen voor langer thuis wonen

Wat zijn wensen en behoeften van ouderen en mantelzorgers ten aanzien van ondersteuning voor aangenaam langer thuis wonen, en hoe kan een structurele vorm van een 'senior-voor-senior advies' voor langer thuis wonen eruitzien?

In dit project is onderzocht hoe senior-voor-senior-advies vormgegeven kan worden door middel van een online omgeving (met aanbevelingen in een infographic). Hierin is meegenomen wat de wensen en behoeften van ouderen en mantelzorgers (van een oudere) zijn ten aanzien van aangenaam langer thuis wonen en ondersteuning voor langer thuis wonen. Hoe ouderen en mantelzorgers elkaar kunnen informeren en adviseren over aangenaam langer thuis wonen, wat hebben zij hiervoor nodig (aan middelen, kennis en vaardigheden) en wat vinden senioren een gewenste vorm van 'senioren-voor-senior advies'. Hoe kan een passende vorm van senior-voor-senior advies eruitzien voor senioren en organisaties, zoals bij Woonz.nl/Onderlinge 's Gravenhage (voorbeeld) en hoe kunnen kennis en ervaringen van ouderen en mantelzorgers over langer thuis wonen op structurele wijze gedeeld worden door organisaties.

Mede-eigenaarschap bij langer thuis wonen van ouderen en mantelzorgers (met Saffier).

Dit project binnen het leeratelier langer thuis gaat over het co-creëren van oplossingen die langer thuis wonen mogelijk maken met instellingen en bedrijven enerzijds, en eindgebruikers (ouderen en mantelzorgers) anderzijds. Op deze manier sluit vraag en aanbod van producten en diensten rondom langer thuis wonen beter op elkaar aan.

Met de vergrijzing dreigen de kosten voor passende zorg en ondersteuning onbetaalbaar te worden. Saffier is als organisatie hier zeer bij betrokken. Het programma Domein Veilig Wonen Thuis van Saffier zet het belang van wonen, welzijn, zorg en behandeling bij deze maatschappelijke ontwikkeling voorop. Thuis blijven wonen in ouderdom is de norm en eigen regie is daarbij het uitgangspunt. Dit kan ook in een geclusterde setting zoals een woonzorgcentrum zijn. Saffier ondersteunt (ouder wordende) mensen om zichzelf te kunnen zijn en blijven in de thuissituatie of wonend in een van onze locaties. De cliënt staat als individu centraal. Saffier heeft als gesprekspartner met de doelgroep ouderen, mantelzorgers in de wijk met passende en aansluitende aandacht en zorg voor ouderen en hun mantelzorgers gewerkt binnen dit project. Welzijn van cliënten is de basis voor dienstverlening in de wijk. Hierbij zijn (vernieuwende) woonlocaties onderdeel van de wijk. Samen met de cliënten, bewoners hebben zij gezocht naar oplossingen en mogelijkheden om invulling te geven aan hun kwaliteit van leven.

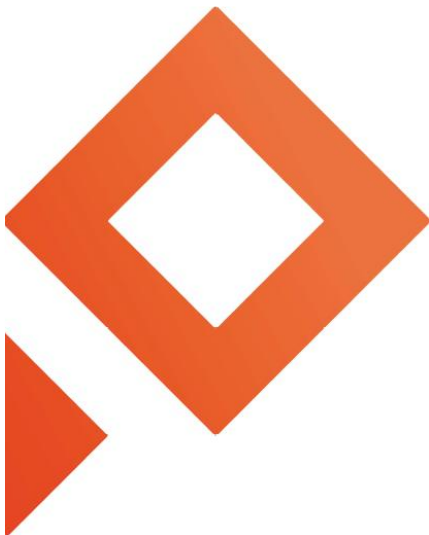
Website: [Ouderen en mantelzorgers als ervaringsdeskundigen voor langer thuis wonen](#)

[Innovaties in wonen voor ouderen](#)

[Mede eigenaarschap bij langer thuis wonen van ouderen en mantelzorgers](#)

Betrokken organisaties in de regio:

- Woonz/Onderlinge 's Gravenhage
- Experts op het gebied van langer thuis wonen, o.a. ouderenconsulenten Wijkz/Xtra stadsdeel Laak Den Haag, senioren en mantelzorgers
- Saffier

2.3 Leeratelier Participatie bij het langer thuis wonen

Het leeratelier Participatie bij het langer thuis wonen richt zich op het versterken van de actieve rol van ouderen in hun eigen woon- en leefomgeving. Via participatief video-onderzoek in Delft onderzoeken ouderen samen het thema wonen en maken zij hun ervaringen zichtbaar.

Daarnaast richt het leeratelier zich op samenwerking rond valpreventie, waarbij professionals, vrijwilligers en senioren gezamenlijk werken aan een integrale aanpak. Door deze participatieve werkwijze ontstaan inzichten en oplossingen die bijdragen aan zelfredzaamheid, veiligheid en het langer gezond thuis wonen.

Samen vallen voorbij

In de periode 2023–2025 hebben wij gewerkt aan het project ‘Samen vallen voorbij’, gericht op het versterken van de samenwerking rondom valpreventie in de wijk. Binnen dit project hebben wij via actieonderzoek samen met professionals gewerkt aan het opzetten en verbeteren van een ketenaanpak valpreventie.

Wij zijn gestart met een werkgroep in Hazerswoude-Rijndijk/Koudekerk aan den Rijn. Op basis van de geleerde lessen hebben wij deze aanpak in 2024 uitgebreid naar vijf andere wijken in de gemeente Alphen aan den Rijn. In totaal zijn zes werkgroepen ingericht, waarin professionals uit zorg, welzijn en sport samenkwamen om de ketenaanpak vorm te geven en te verbeteren.

In de werkgroepen hebben wij gewerkt aan het opzetten van een gezamenlijke werkwijze, het verbeteren van de informatievoorziening en het versterken van de samenwerking en doorverwijzing tussen professionals. Dit heeft geleid tot concrete resultaten, zoals het structureel aanbieden van valpreventie-interventies, het uitvoeren van valrisicotests en het beter doorverwijzen van ouderen naar passend aanbod.

De geleerde lessen zijn vastgelegd in een rapport en vertaald naar een infographic, waarmee andere wijken en regio's geïnspireerd kunnen worden. Daarnaast zijn de inzichten opgenomen in het onderwijs en hebben studenten bijgedragen aan het project.

Met deze activiteiten hebben wij een belangrijke basis gelegd voor een duurzame en wijkgerichte aanpak van valpreventie.

Rapport: [Rapport Samen vallen voorbij](#)

Betrokken organisaties in de regio:

- Gemeente Alphen a/d Rijn
- Alphen op een Lijn
- WSV Rijnoevers

Wonen door de lens van ouderen

In het participatieve filmproject 'Wonen door de lens van ouderen' hebben ouderen als co-onderzoekers, in samenwerking met de samenwerkingspartners en werkveldpartners, en met co-onderzoekers van het Lectoraat Urban Ageing, participatief video onderzoek gedaan naar het thema Langer Thuis. Zij zijn opgeleid zelf een documentaire te maken met behulp van een iPad.

Jaarlijks vond een nieuwe vraagarticulatie plaats en werd een nieuwe documentaire gemaakt met een groep van 5 tot 10 ouderen. De ouderen kwamen gedurende een half jaar wekelijks samen met docent-onderzoekers (waarvan een expertise in film heeft) en onderzoeken gezamenlijk het thema wonen. Zij betrokken andere ouderen gedurende het proces. Deelnemers leerden zelf een film te maken: van het filmen met een iPad en het gebruik van beeldtaal tot het maken van een storyboard en het opbouwen van een verhaal. Zo ontwikkelden ouderen zelf het idee van de film, gingen ze de wijk in om te filmen en interviewden zij elkaar en andere bewoners. Ze bepaalden samen de opbouw en inhoud van de film. Er werd gebruik gemaakt van de participatieve videomethodieken van InsightShare (2006) en methodieken ontwikkeld in een eerder participatief videoproject binnen de Werkplaats Sociaal Domein om het thema wonen gezamenlijk middels film te onderzoeken. Buiten de bijeenkomsten om werkten ouderen gedurende de week in kleine subteams aan het project, waarin zij ook met andere ouderen in hun gemeenschap samenwerkten.

De overkoepelende vraagstelling in dit leeratelier is tweeledig.

- 1) Enerzijds zal onderzocht worden wat de methodiek participatieve video met ouderen bij kan dragen aan het opleveren van inzicht vanuit het perspectief van ouderen op het thema Langer Thuis.
- 2) Anderzijds zullen jaarlijks concrete vragen geformuleerd worden in relatie tot Langer Thuis in samenwerking met de partners, de ouderen en de werkveldpartners gedurende het project.

Er is een toenemende behoefte aan innovatieve wooninitiatieven die tussen zelfstandig wonen en verpleeghuis in zitten en waar diensten en zorg naar behoefte beschikbaar zijn. Deze woonvormen zijn bedoeld voor ouderen die 'nog te goed' zijn voor het verpleeghuis, maar niet langer zelfstandig thuis kunnen of willen wonen. Deze ouderen dreigen, onder andere door de sluiting van verzorgingshuizen, tussen wal en schip te belanden. In samenwerking met de Gemeente Delft en de ouderen die deelnamen aan het filmproject in 2020 zijn de volgende vragen naar boven gekomen:

- *Wat vinden ouderen belangrijk in nieuwe innovatieve (ook collectieve) wooninitiatieven?*
- *Hoe willen mensen oud worden?*
- *Hoe kan zorgen voor elkaar eruitzien?*

Er is een hechte groep senioren ontstaan, deelnemers hebben elkaar en zichzelf uitgedaagd nieuwe dingen te leren en ondernemen, en door het gezamenlijk werken aan de film geven zij aan elkaar geïnspireerd te hebben actiever te worden (een van de onderwerpen die ook in de film naar boven kwam). Zo is een van de deelnemers muziekavonden gaan organiseren bij haar in de woongemeenschap. En is een andere deelnemer verhuisd naar een woongemeenschap voor ouderen. De methodiek participatieve video is breed toegankelijk voor verschillende mensen. Zo kwam halverwege het project een van de deelnemers aanlopen, die nog kort in Nederland is na heel zijn leven in Aruba gewoond te hebben. Hij deed nog niet veel mee aan activiteiten.

Het samen filmen biedt een inclusieve manier van samenwerken en voor verschillende mensen om hun stem te laten horen.

Wanneer de film bekeken werd met professionals en senioren nodigde dit uit voor gesprek en tot reflectie. De filmvertoningen werden bezocht door senioren die niet altijd bij de professionals in beeld zijn, en de film biedt opening voor een gesprek over betekenisvol ouder worden, wonen, eenzaamheid en actief blijven.

Website:

Wonen door de lens van ouderen:

[Wonen door de lens van ouderen](#)

[Projectpagina WSD: Wonen door de lens van ouderen](#)

Betrokken organisaties in de regio:

- Gemeente Delft
- Vidomes
- Habion
- Delft voor Elkaar
- Programma Gezond en Wel Thuis

Bijlage:

Resultaten van de werkplaats

In deze bijlage staan per leeratelier:

- De studentprojecten die een bijdrage hebben geleverd aan de activiteiten van het leeratelier
- De bijdrage die vanuit het leeratelier aan het onderwijs is geleverd
- De bijeenkomsten waarin de opgedane kennis en inzichten zijn gedeeld
- De producten die zijn ontwikkeld

Resultaten leeratelier Seniorvriendelijke stad

De studentprojecten die een bijdrage hebben geleverd aan de activiteiten van het leeratelier

Seniorvriendelijk Leidschenveen-Ypenburg:

- IJzereef, W.A.M. (2025) Interviews door eerstejaars studenten van Social Work
- IJzereef, W.A.M. en Weij, G. (2025) Projectonderwijs eerstejaars Bestuurskunde
- informatieve producten ontwikkelen rondom thema's seniorvriendelijk Leidschenveen-Ypenburg
- IJzereef, W.A.M. (2025) Onderzoeksgroep LE-Yp afstudeeropdracht 4 studenten SW Afstudeeropdracht student Social Work Interviews bij kwalitatief onderzoek en voorstellen producten t.b.v. de senioren
- IJzereef, W.A.M. (2025) Interviews senioren dag met onderzoeksgroep Le-Yp
- IJzereef, W.A.M. (2025) Kenniscafé presentatie product aan ouderenconsulent professionals diverse organisaties en senioren uit het stadsdeel Le-Yp
- IJzereef, W.A.M. (2025) Onderzoeksgroep jonge senioren le-Yp en projectleider
- IJzereef, W.A.M. (2025) 3 Afstudeerscripties studenten Social Work, 8x bijeenkomsten onderzoek (met onderzoeksgroep Le-Yp) en afstuderen
- IJzereef, W.A.M. (2025) Publicatie: 'Met open vizier. Jonge senioren over hun leven, wijk en toekomst in Leidschenveen-Ypenburg.

De bijdrage die vanuit het leeratelier aan het onderwijs is geleverd

Leeftijdsvriendelijke omgeving Leiden

- Gastlessen 2024- minor Levensloop psychologie – participatief onderzoek

Seniorvriendelijk Den Haag

- Van Hoof, J. en Weij, G. (2024 en 2025) Ouderenmonitor wordt door studenten gebruikt in project onderwijs van de opleidingen Pedagogiek, Bestuurskunde en de minor OOG (Onderzoek en Ontwerpen voor Gezondheid) om zich te verdiepen in de doelgroep en hun uitdagingen waar zij oplossingen voor kunnen bedenken.

De bijeenkomsten waarin de opgedane kennis en inzichten zijn gedeeld

Leeftijdsvriendelijke omgeving Leiden

- Von Faber, M. (2024). Participatief video-onderzoek: Een leeftijdsvriendelijke omgeving door de lens van senioren, VWS marktplaats, ministerie VWS
- Von Faber, M. (2024). Participatief video-onderzoek: Een leeftijdsvriendelijke omgeving door de lens van senioren. Symposium Seniorvriendelijke stad, WSD Den Haag & Leiden
- Von Faber, M. (2024). Participatory video research with older people in the Netherlands. Nordic Congress of Gerontology, Stockholm
- Von Faber, M. (2025). Participatief video-onderzoek over leeftijdsvriendelijke omgeving. Landelijke Werkplaatsen Sociaal Domein, Utrecht

Seniorvriendelijk Den Haag:

- Van Hoof, J. en Weij, G. (2023) Kennisplatform Seniorvriendelijk Den Haag - maart
- Van Hoof, J. en Weij, G. (2023) Kennisplatform Seniorvriendelijk Den Haag - april
- Van Hoof, J. en Weij, G. (2023) Kennisplatform Seniorvriendelijk Den Haag - september
- Van Hoof, J. en Weij, G. (2023) Kennisplatform Seniorvriendelijk Den Haag - november
- Van Hoof, J. en Weij, G. (2024) Kennisplatform Seniorvriendelijk Den Haag - maart
- Van Hoof, J. en Weij, G. (2024) Kennisplatform Seniorvriendelijk Den Haag - juni
- Van Hoof, J. en Weij, G. (2024) Kennisplatform Seniorvriendelijk Den Haag - september
- Van Hoof, J. en Weij, G. (2024) Kennisplatform Seniorvriendelijk Den Haag - november
- Van Hoof, J. en Weij, G. (2025) Kennisplatform Seniorvriendelijk Den Haag – maart
- Van Hoof, J. en Weij, G. (2025) Kennisplatform Seniorvriendelijk Den Haag – juni
- Van Hoof, J. en Weij, G. (2025) Kennisplatform Seniorvriendelijk Den Haag – september
- Van Hoof, J. en Weij, G. (2025) Kennisplatform Seniorvriendelijk Den Haag – november

Seniorvriendelijk Leidschenveen-Ypenburg:

- Buijtendijk, G. (2022) Presentatie bij de gemeente: onderzoeksvraag en doel
- Buijtendijk, G. (2022) Presentaties (voortgang onderzoek) intern
- Buijtendijk, G. (2023) Presentatie onderzoeksresultaten aan partners
- Buijtendijk, G. (2023) Inspiratiebijeenkomst wijkcentrum Piet Vink
- IJzereef, W.A.M. (2024) Werkveldoverleg gemeente Den Haag, 'situatie jonge senioren in stadsdeel Leidschenveen – Ypenburg'
- IJzereef, W.A.M. (2024) Start onderzoek jonge senioren tijdens Seniorendag
- IJzereef, W.A.M. (2024) Interviews door projectleider en onderzoeksgroep van 4 afstudeerders Social Work
- IJzereef, W.A.M. (2025) Kenniscafe 'Jonge senioren over hun leven, wijk en toekomst in Leidschenveen-Ypenburg
- IJzereef, W.A.M. (2025) Netwerkbijeenkomst: Uitkomsten onderzoek en het vervolg daar op met jonge senioren en professionals Gemeente en welzijnswerk in het stadsdeel.
- IJzereef, W.A.M. (2025) Deelname senioren in expertnetwerk in samenwerking met de Gemeente Den Haag

Leeftijdsvriendelijke omgeving Leiden

- ## Seniorvriendelijk Den Haag:

- ### Seniorvriendelijk Leidschenveen-Ypenburg:

- ## De Haagse verbindt jong en oud

- # **OUDEREN IN BEELD** PORTRETTENGALERIJ - NAJAAR 2025
-
- The illustration shows an elderly man with a friendly expression, wearing a blue cardigan over a green shirt. He is holding a small green fish in his right hand and a red mug of tea with steam rising from it in his left hand. The background of the illustration is a light green square with a white diamond shape in the center, set against a larger orange diamond shape.
- de HAAGSE**
 VOESCHOOL
- Haag
 Molen
 stad
- Werkplaats Civiel Samen
 Een Huis en Levens

Resultaten Innovaties op het gebied van langer thuis wonen

De studentprojecten die een bijdrage hebben geleverd aan de activiteiten van het leeratelier

Thuis wonen met dementie Leiden

- Domotica bij ouderen met dementie in de thuissituatie: twee studenten Toegepaste Psychologie hebben binnen de Minor Levensloopspsychologie bij een zorgaanbieder onderzoek uitgevoerd over domotica.
- Minder informatieverstrekking is meer informatieoverdracht. Een kwalitatieve studie naar de ervaringen en behoeften van mensen die laaggeletterd zijn in het gebruik van digitale gezondheidsinformatie. Een student Toegepast Psychologie heeft afstudeeronderzoek gedaan.

Aanpak vraagverlegenheid Leiden

- Beroepsproduct afstudeeropdracht door één vierdejaars student Social Work: Praatplezier. Een kletspot om vraagverlegenheid bespreekbaar te maken onder bewoners. BP2
- Onderzoeksproducten van 8 tweedejaars studenten Toegepaste Psychologie, Levensloop. TP2P01
- Verantwoordingsverslag BP2 student SW

Innovatie in wonen voor ouderen Den Haag

Ouderen en mantelzorgers als ervaringsdeskundigen voor langer thuis wonen

- De Wit, L. en Weij, G. (2025) Studentenopdracht eerstejaars studenten Bestuurskunde testen demo-website en een digitaal filmpje of podcast in co-creatie met senioren ontwikkelen voor op een digitale platform.
- De Wit, L. (2025) Informeel interview met een student van Universiteit Leiden die stage loopt bij de Gemeente Den Haag en interesse heeft in dit onderwerp.

Mede-eigenaarschap bij langer thuis wonen van ouderen en mantelzorgers

- Tavy, Z., Hiskes, A. en Schrevel, S. (2023/2024) Vier projectopdrachten in de minor Participatieve Gezondheidszorg met Saffier.
- Tavy, Z., van Gestel, P. en Bosman, A. (2024) Hackathon/Co-creatiesessie Minor Innovatie in Stad en Wijk met Saffier en woningcorporatie Habion
- Tavy, Z., Bosman, A. en Eggens, M. (2025) Projectgroepje van vijf studenten van de opleiding Bestuurskunde organiseren activiteiten samen met bewoners en professionals rondom de ontworpen producten.

De bijdrage die vanuit het leeratelier aan het onderwijs is geleverd

Thuis wonen met dementie Leiden

- Minor Levenslooppyschologie. Onderdeel van theoretisch onderdeel van de minor.
- Specialisatie LLP. Week 5. Omgaan met het levenseinde en ziekte. Inhoud: dementie, omgaan met dementie, casuïstiek mantelzorger van een persoon met dementie en migratieachtergrond

Aanpak vraagverlegenheid Leiden

- Gastles onderzoek Vraagverlegenheid bij opleiding Toegepaste Psychologie
- Gastles onderzoeksmethoden naar vraagverlegenheid bij opleiding Toegepaste Psychologie

Innovatie in wonen voor ouderen Den Haag

Ouderen en mantelzorgers als ervaringsdeskundigen voor langer thuis wonen

- De Wit, L. (2025) Presentatie door de studenten aan docent en opdrachtgever
- De Wit, L. (2025) Presentatie eindresultaat door de studenten aan docent en opdrachtgever

Mede-eigenaarschap bij langer thuis wonen van ouderen en mantelzorgers

- Tavy, Z., van Gestel, P. en Bosman, A. (2024) Hackathon/co-creatiesessie/Praktijkdag Innovaties in wonen voor senioren – Liv Inn Hilversum
- Tavy, Z., Hiskes, A. en Schrevel, S (2024). Uitwisseling van inzichten in een learning community van de minor participatieve gezondheidszorg
- Tavy, Z., Hiskes, A. en Schrevel, S (2024). Vier projectgroepje begeleid binnen de minor Participatieve Gezondheidszorg

De bijeenkomsten waarin de opgedane kennis en inzichten zijn gedeeld

Thuis wonen met dementie Leiden

- Von Faber, M. (2023). Klankbordgroep dementie van Transmuralis, Leiden
- Von Faber, M. (2024). Migrantenennetwerk regio Zuid-Holland Noord
- Von Faber, M. (2024). Workshops 'Klantreis dementie voor mensen met migratieachtergrond met professionals'. Hogeschool Leiden.
- Von Faber, M. (2024). Klantreis mensen met dementie en een migratieachtergrond. Nationaal Gerontologiecongres, Den Bosch.
- Von Faber, M. (2024).). A patient journey: Experiences and needs of caregivers and persons with dementia on formal care and support. 34 th Alzheimer Europe Conference, Geneve.
- Von Faber, M. (2024). Kennis café Domotica voor professionals in zorg en welzijn, Hogeschool Leiden.
- Von Faber, M. (2025). Workshop 'Klantreis dementie voor mensen met migratieachtergrond met middenkader Transmuralis'.
- Von Faber, M. (2025). Klantreis dementie bij mensen met een migratieachtergrond. Workshop Symposium Werkplaats Sociaal Domein Den Haag & Leiden, Scheltema Leiden.
- Von Faber, M. (2025). Dementie en een migratieachtergrond. Leeratelier Hogeschool Leiden.

Aanpak vraagverlegenheid Leiden

- Broers, M.J. (2024). Lunchbijeenkomst/Leeratelier Aanpak Vraagverlegenheid Oegstgeest op 26 maart 2024, Dorpshuis Oegstgeest
- Broers, M.J. (2024). Testlab Gesprekstoel Vraagverlegenheid I, Radius Oegstgeest
- Broers, M.J. (2024). Testlab Gesprekstoel Vraagverlegenheid II, Radius Oegstgeest
- Broers, M.J. (2025). Testlab gesprekstool Vraagverlegenheid III, WSD bijeenkomst Utrecht
- Broers, M.J. (2025). Workshop WSD Durf te vragen, Radius Oegstgeest.
- Broers, M.J. (2025) Workshop '*Vraagkracht: een gesprekstool voor vraagverlegen ouderen*' tijdens Symposium Werkplaats Sociaal Domein Den Haag & Leiden, Hogeschool Leiden

Innovatie in wonen voor ouderen Den Haag

Ouderen en mantelzorgers als ervarings-deskundigen voor langer thuis wonen

- De Wit, L. (2023) Bijeenkomst voor 5-jarig bestaan van X-net
- De Wit, L. (2024) Symposium 'Leeftijdsvriendelijke stad en samenleving' 2 workshops 'Prettig langer thuis wonen: Behoeften vanuit het perspectief van de professional'
- De Wit, L. (2025) GUTS mini-symposium presentatie op De Haagse Hogeschool 'Ouderen en mantelzorgers als ervaringsdeskundigen voor langer thuis wonen'
- De Wit, L. (2025) Presentatie tijdens Kennisplatform Seniorvriendelijk Den Haag
- De Wit, L. (2025) Presentaties projectresultaten bij de gemeente Den Haag, 'Peer-to-peer advies voor langer thuis wonen: Hoe kijken senioren hier tegenaan?'
- De Wit, L. en Tabak, Y. (2025) Eindsymposium van de WSD Den Haag-Leiden in Leiden, workshop over het project 'Peer-to-peer advies voor langer thuis wonen: Hoe kijken senioren hier tegenaan?'
- De Wit, L. (2025) Landelijk symposium van de WSD in Den Haag, presentatie 'Ouderen en mantelzorgers als ervaringsdeskundigen voor langer thuis wonen'

Mede-eigenaarschap bij langer thuis wonen van ouderen en mantelzorgers

- Tavy, Z (2023) Vier co-creatie trajecten op de locaties Huize Royal en WoonZorgPark Loosduinen van Saffier met bewoners, activiteitenbegeleiders, verpleegkundigen en een fysiotherapeut en 16 studenten van de minor Participatieve Gezondheidszorg.
- Tavy, Z (2023) Kick-off bijeenkomst Huize Royal & Kick-off bijeenkomst WoonZorgPark Loosduinen, met studenten en professionals van Saffier
- Tavy, Z (2023) Wekelijkse activiteiten op locatie: overleggen, fotovoice met professionals en bewoners, organiseren en uitvoeren van world café's, interviews, shadowing, maken van moodboards met bewoners.
- Tavy, Z (2023) Bijeenkomst tussentijdse resultaten vanuit de co-creatiegroepen op locatie Huize Royal worden gedeeld en besproken op de afdeling.
- Tavy, Z (2023) Bijeenkomst tussentijdse resultaten vanuit de co-creatiegroepen op locatie WoonZorgpark Loosduinen.
- Tavy, Z., van Gestel, P. en Bosman, A. (2024) Hackathon/co-creatiesessie/Praktijkdag Innovaties in wonen voor senioren – Liv Inn Hilversum.

- Tavy, Z (2024) Bijeenkomst met Domein Management Team inzichten vanuit co-creatie projecten delen
- Tavy, Z (2024) Bijeenkomsten met projectgroep om een training voor professionals op te zetten rondom participatief werken en participatie te versterken
- Tavy, Z (2024) Wekelijkse co-creatie trainingen met professionals en eindbijeenkomst om inzichten te delen binnen het team

De producten die zijn ontwikkeld

Thuis wonen met dementie Leiden

- Von Faber, M., & Van der Pas, S. (2024) De 'klantreis dementie': Het perspectief van professionals voor verbetering van zorg en ondersteuning aan ouderen met dementie en mantelzorgers. Geron. <https://gerontijdschrift.nl/artikelen/de-klantreis-dementie/>
- Von Faber, M. (2025). [Een Klantreis over mensen met dementie en een migratieachtergrond.](#) (2025) Werkplaats Sociaal Domein Den Haag en Leiden. Leiden: Hogeschool Leiden

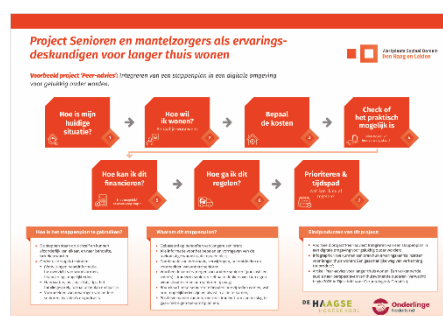
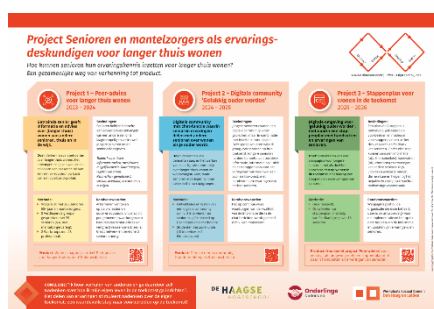
Aanpak vraagverlegenheid Leiden

- Broers, M.J. (2024). Onderzoeksrapport, [Aanpak vraagverlegenheid Oegstgeest](#)
- Broers, M.J. (2025). Gesprekstool Vraag in Kaart: Verken mogelijkheden en uitdagingen.

Innovatie in wonen voor ouderen Den Haag

Ouderen en mantelzorgers als ervaringsdeskundigen voor langer thuis wonen

- De Wit, L. (2023-2025) [Digitale artikelen op X-net website](#)
- De Wit, L. (2025) Infographic '[Hoe kunnen senioren hun ervaringskennis inzetten voor langer thuis wonen: Een gezamenlijke weg van verkenning tot product](#)' + Voorbeeld-project 'peer-advies voor in een digitale omgeving': een stappenplan met daarin handvatten en ervaringen van senioren (pag.2 van de infographic) (fase 2)
- De Wit, L. (2025) Artikel '[Peer-advies voor langer thuis wonen: Een verkennende studie naar perspectieven van thuiswonende ouderen](#)' in het Tijdschrift voor Gerontologie en Geriatrie, 57(1), 28-46.)
- De Wit, L. (2025) Artikel in Kennismagazine 'Impact', Ouderenprogramma van WSD, Thema Betrekken en bereiken ouderen/ervaringskennis, Movisie: <https://digitalepublicaties.movisie.nl/nl/editie-werkplaatsen-sociaal-domein-november-2025/betrekken-en-bereiken-van-ouderen>
- De Wit, L. (2025) Aankondiging op X-net voor aanmelding van Webinar OG en ANBO-PCOB (10 nov van 19-20u) over langer thuis wonen, met daarin een presentatie van de projectresultaten : <https://xnethhs.nl/webinar-langer-thuis-wonen/>

Mede-eigenaarschap bij langer thuis wonen van ouderen en mantelzorgers

- Tavy, Z., Breed, M. en Groot, B. (2024) Bijdrage in studieboek: Boekhoofdstuk “Methoden en ethiek in Participatie” In studieboek ‘ Participatie in zorg en welzijn’ van Meralda Slager en Zsuzsu Tavy.
- Tavy, Z., (2024) Studieboek ‘ Participatie in zorg en welzijn’ van Meralda Slager en Zsuzsu Tavy. Van Gorcum. [Participatie in zorg en welzijn | Meralda Slager, Zsuzsu Tavy | 9789023259992 | Uitgeverij Van Gorcum](#)

Resultaten leeratelier Participatie bij het langer thuis wonen

De studentprojecten die een bijdrage hebben geleverd aan de activiteiten van het leeratelier

Samen vallen voorbij Leiden

- Tools voor bewustwording ouderen, Semester 2 2023-2024 door groep van 4 studenten uit de bacheloropleiding fysiotherapie
- Doorstroom laag en midden risico en evaluatie van InBalans Light, Semester 1 2024-2025 door groep van 4 studenten uit de bacheloropleiding fysiotherapie
- Doorstroom deelnemers valpreventie interventies naar regulier beweegaanbod, Semester 2 2024-2025 door groep van 4 studenten uit de bacheloropleiding fysiotherapie

Wonen door de lens van ouderen Den Haag

- Tavy, Z., van Gestel, P. en Bosman, A. (2024) Hackathon (of co-creatiesessie met professionals en studenten) Liv Inn Hilversum
- Tavy, Z., (2024) Stage bestuurskunde student
- Tavy, Z., en van Gestel, P. (2025) Hackathon (of co-creatiesessie met professionals en studenten) Liv Inn Hilversum.
- Tavy, Z., Bosman, A. en Eggens, M. (2025) Projectgroepje van vijf studenten van de opleiding Bestuurskunde ontwerpen een dialoogkaartenspel voor bij de films om jongeren met ouderen te verbinden.

De bijdrage die vanuit het leeratelier aan het onderwijs is geleverd

Samen vallen voorbij Leiden

- Onderwijs in de master Fysiotherapie en Wijkgericht Beweegzorg het eerste jaar en vooral in OE1 (sept-nov) en OE3 (mei-juni) - tot nu toe zo'n 40 studenten
- Onderwijs in de bachelor: in beroepsopdracht 6 (BO6) van de bacheloropleiding Fysiotherapie in jaar 2 krijgen studenten de keuze of ze gedurende tien weken met 'Valpreventie in de wijk' of 'Jongeren met Overgewicht' aan de slag gaan – tot nu toe zo'n 350 studenten

Wonen door de lens van ouderen Den Haag

- Tavy, Z., en de Beeldschermers (2023) Curriculum onderdeel: De film Ouder worden ...en dan? bij de opleiding tot hbo-verpleegkundigen, in de leeruitkomst Gerontologie en Geriatrie.
- Tavy, Z., en de Beeldschermers (2023) Gastcollege en dialoog met ouderen binnen de leeruitkomst Gerontologie en Geriatrie (2e jaar) van de opleiding tot hbo-verpleegkundige.
- Tavy, Z., van Gestel, P. en Bosman, A. (2023) Gastcollege filmmethodiek binnen de minor Sociale Innovatie in stad en wijk
- Tavy, Z., Schrevel, S. en Hiskes, A. (2023) Werkcollege in de minor Participatieve Gezondheidszorg
- Tavy, Z., (2023) Inzichten rondom de methodiek participatieve video zijn geïntegreerd in het curriculum van de minor Participatieve Gezondheidszorg
- Tavy, Z., Breed, M. en Groot, B. (2024) Bijdrage in studieboek: Boekhoofdstuk “Methoden en ethiek in Participatie” In studieboek ‘ Participatie in zorg en welzijn’ van Meralda Slager en Zsuzsu Tavy.
- Tavy, Z., (2024) Filmvertoning in de Verrijkingsweek van Social work over betekenisvol ouder worden.
- IJzereef, W (2026) Filmvertoning en dialoog in de Verrijkingsweek van Social Work over betekenisvol ouder worden.
- Tavy, Z., (2024) Studieboek ‘ Participatie in zorg en welzijn’ van Meralda Slager en Zsuzsu Tavy. Van Gorcum. [Participatie in zorg en welzijn | Meralda Slager, Zsuzsu Tavy | 9789023259992 | Uitgeverij Van Gorcum](#)
- Tavy, Z., (2025) Deelname aan praktijkdag van de minor Innovatie in Stad en Wijk in Gemeentehuis Lelystad
- Tavy, Z., (2025) Filmvertoning in de Verrijkingsweek van Social work over betekenisvol ouder worden
- Tavy, Z., Bosman, A. (2026) Studenten Bestuurskunde en ouderen kijken samen naar de film "Zorg voor elkaar" en gaan het gesprek aan.

De bijeenkomsten waarin de opgedane kennis en inzichten zijn gedeeld

Samen vallen voorbij Leiden

Djim Kromhout en Arlette Hesselink (2023 en 2024) Bijeenkomsten verkenning ketenaanpak valpreventie in de wijk

Wonen door de lens van ouderen Den Haag

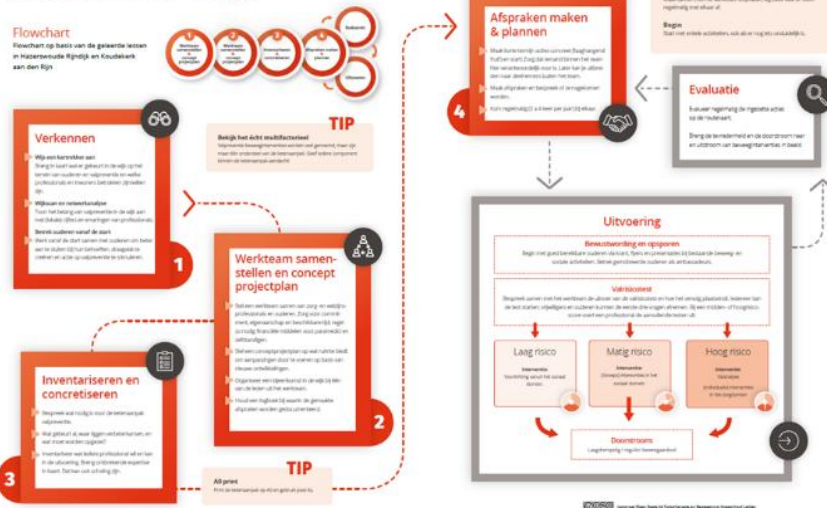
- Tavy, Z., (2023) Wekelijkse bijeenkomst met een groep van 7 senioren ‘De beeldschermers’ in seniorenwooncomplex de Vijverhof
- Tavy, Z., (2023) Tussentijdse bijeenkomsten bekijken filmmateriaal: de senioren en de professionals van Gemeente Delft en Woningcorporatie Habion
- Tavy, Z., (2023) Werkbezoek bij wooninitiatief Dock van Delft
- Tavy, Z., (2023) Werkbezoek bij wooninitiatief Liv Inn Hilversum
- Tavy, Z., (2023) Teamdag docenten hbo-verpleegkunde inzichten vanuit het project gedeeld
- Tavy, Z., en Schouten, E. (2023) Te gast in de Radio uitzending van Omroep Delft
- Bos, S (2025) Te gast in de Radio uitzending van Omroep Delft.
- Tavy, Z., (2023) Symposium van X-Net op de Haagse Hogeschool
- Tavy, Z., (2023) Informatiemarkt wonen en woonvoorzieningen voor ouderen
- Tavy, Z., (2023) Inspiratiebijeenkomst Filmpremiere Ouder worden...en dan? Theater de Veste in Delft
- Tavy, Z., (2023) Kenniscafé Webinar Versnelde Actie in Wonen en Zorg voor ouderen – Online
- Tavy, Z., (2023) Kenniscafé Thinkfest – Leiden
- Tavy, Z., (2023) Inspiratiebijeenkomst hackathon in de Vijverhof
- Tavy, Z., (2023) Filmvertoning in de Vijverhof, in samenwerking met partner Delft voor Elkaar
- Tavy, Z., (2023) Filmvertoning in Dock van Delft, van woningcorporatie Vidomes
- Tavy, Z., (2024) Inspiratiebijeenkomst: filmvertoning en nabespreking met ouderen en directie en beleidsmedewerkers in zorg, welzijn en wonen, en wethouders Joelle Gooijer en Karin Schrederhof
- Tavy, Z., (2025) Inspiratiebijeenkomst bij Pieter van Foreest: filmvertoning en nabespreking met ouderen en professionals
- Tavy, Z., (2025) Inspiratiebijeenkomst in Theater de Veste: Filmvertoning en nabespreking van inzichten met ouderen en professionals werkzaam in zorg, welzijn en wonen
- Tavy, Z., (2025) Twee kenniscafés in de Vijverhof in samenwerking met de ouderenbond, Gemeente Delft en Delft voor elkaar: bekijken van de film zorg voor elkaar, en nabespreking in panel met Wethouder Joelle Gooijer
- Tavy, Z., (2025) Inspiratiebijeenkomst in samenwerking met Programma Gezond en Wel Thuis en Wij West in de Buurtfabriek, dialoogsessie over Vitaal Ouder Worden: ‘It takes a village to take care of the elderly’
- Tavy, Z., (2025) Presentatie en bekijken fragment film tijdens Conferentie Cultureel G-Oud Gemeente Tilburg, met professionals en andere geïnteresseerde
- Tavy, Z., (2025) Presentatie methodiek Participatieve video tijdens Symposium over Art-Based Methods op de Erasmus Universiteit

De producten die zijn ontwikkeld

Samen vallen voorbij Leiden

- Hesselink, A., & Kromhout, D. (2025). [Samen vallen voorbij: Een succesvolle ketenaanpak voor valpreventie](#). Werkplaats Sociaal Domein Den Haag & Leiden. Leiden: Hogeschool Leiden
- Infographic

Proces voor de ketenaanpak valpreventie in de wijk

Wonen door de lens van ouderen Den Haag

- Tavy, Z., (2023) Krantenartikel in AD & IndeBuurt (hetzelfde artikel in beiden media geplaatst): [Delftse senioren maakten samen een documentaire: 'Nu pas geleerd hoe je filmt' - indebuurt Delft](#)
- Tavy, Z., (2023) Documentaire: Ouder worden...en dan? (33 minuten), oktober 2023
Voorlopige link: [Ouder worden...en dan? \(youtube.com\)](#)
- Tavy, Z., (2025) Documentaire: Zorg voor Elkaar (31 minuten), Juni 2025
link: <https://youtu.be/KOB12-FjGiY>
- Tavy, Z., (2025) September 2025 [artikel in de wijkkrant Bouwlust Delft](#). "Beeldschermers filmen "Gezond en wel thuis in de wijk Buitenhof".
- Tavy, Z., (2025) Documentaire: Vraag het ons (25 minuten)
- Tavy, Z., (2025) Flyer Films, drieluik
- Tavy, Z., (2025) Flyer Inspiratiebijeenkomst opbrengsten
- van Doorn, R., van der Bas, D., Kleibeuker, M., Ramdihal, G., Taymour, N. (2026) Dialoogkaarten en handleiding voor bij de films om jong en oud te verbinden.

